

عنوان مقاله:

آمایش سرزمین استراتژی راهبردی برای توسعه پایدار منابع طبیعی

محل انتشار:

چهارمین همایش ملی علوم و مهندسی آبخیزداری ایران مدیریت حوزه های آبخیز (سال: 1386)

تعداد صفحات اصل مقاله: 14

نویسنده:

احمد احمدی - عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان غربی

خلاصه مقاله:

اعمال مدیریت صحیح و کارآمد در هر منطقه بر مبنای داشتن اطلاعاتی دقیق از توان اکولوژیکی و اقتصادی و اجتماعی محیط زیست است. ارزیابی توان محیط زیست عبارت از برآورد استفاده ممکن انسان از سرزمین برای کاربری های کشاورزی، مرتعداری، جنگلداری، پارکداری (حفاظت، توریسم)، آبیاری، پروری، امور نظامی و مهندسی و توسعه شهری، صنعتی و روستایی درچارچوب استفاده های کشاورزی، صنعت، خدمات و بازرگانی است. آمایش سرزمین طبق ضوابطی با نگرش بازده پایدار و در خور، بر حسب توان و استعداد کیفی و کمی سرزمین برای استفاده های مختلف انسان از سرزمین، به تعیین نوع کاربری از سرزمین می پردازد، بنابراین، از هدر رفتگی منابع طبیعی و ضایع شدن محیط زیست و در نتیجه از فقر انسانی که روی مین کار می کند می کاهد. افزایش جمعیت و نیا روز افزون بشر به مواد غذایی موجب شده تا استفاده بهینه از اراضی مورد توجه قرار گیرد. دسترسی به بهینه سازی تنها بابرنامه ریزی اصولی و مدیریت صحیح سرزمین امکان پذیر می باشد. مناطق کوهستانی به عنوان مهمترین منبع آب، انرژی، تنوع بیولوژیکی، مواد معدنی، تولیدات جنگلی و کشاورزی و تفرج هستند، اکوسیستم های کوهستانی به سرعت در حال تغییر بوده و به فرسایش تشدید شونده، لغزشها و کاهش تنوع زیستی حساس می باشند، از نظر توسعه انسانی، فقر گسترده در بین آبخیزنشینان امری ضروری و حائز اهمیت است برای این منظور حوزه آبخیز شهرچائی با طول و عرض جغرافیای 37°33' درجه سانتی گراد تا 37°19' درجه سانتی گراد عرض شمالی و 45°01' درجه سانتی گراد تا 35°35' طول شرقی با مساحت 413/299 کیلومتر مربع واقع در جنوب غرب شهرستان ارومیه انتخاب گردید. با توجه به اینکه شناسایی منابع محیطی اولین گام در ارزیابی سرزمین به شمار می رود لذا در ابتدا مطالعات آب و هوا، فیزیوگرافی، هیدرولوژی، زمینشناسی، خاک، پوشش گیاهی و مرتعداری و اقتصادی و اجتماعی انجام گردید. در خاتمه با استفاده از نرم افزار GIS نقشه های شیب، جهت، ارتفاع، خاک و زمین شناسی با همدیگر تلفیق و واحدهای مدیریتی همگن به دست آمدند. نتایج حاصله نشان میدهد که بحرانهای زیست محیطی منطقه ناشی از عدم رعایت کاربری اراضی و وجود بهره بردار زیاد و دام مازاد بر تولید مراتع در منطقه می باشد. در حوزه آبخیز شهر چائی دو منطقه آسیب پذیر به نام راژان و پشگل وجود دارد، علت آسیب پذیر بودن راژان پر شیب بودن دامنه مشرف به روستای راژان و بروز سیلابهای وحشتناک می باشد و بحرانی بودن منطقه پشگل به دلیل مشرف بودن دامنه های پر شیب به سد شرچائی و تبدیل مراتع به اراضی کم بازده که این اراضی در جهت شیب شخم خورده و موجب انباشت رسوب در دریاچه سد می گردند، همچنین وجود لغزش در جاده کمربندی سد و آبگرفتگی جاده پیر هادی از دیگر معضلات موجود در منطقه پشگل است. درخاتمه برای مناطق بحرانی با توجه به مدلهای اکولوژیکی و سیر توالی و تواتر، ترکیب پوشش گیاهی، مسائل اقتصادی و اجتماعی و کاربری زمین عملیات اصلاحی لازمه ارایه گردید.

کلمات کلیدی:

استان آذربایجان غربی، حوزه آبخیز شهرچائی توسعه پایدار

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/44941>

